

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 18.

1. septembril 1938.

Nr. 18.

Üheaastase õppeajaga aianduskooli (aianduseriklassi) õppetöö korraldamise määrus.

Kaheaastase õppeajaga aianduskooli õppetöö korraldamise määrus.

Algkooli, keskkooli ja gümnaasiumi õppekava määrus.

Haridusmin. Kooliosakonna 1938. a. 25. augusti ringkiri nr. 3883 uute õppekavade tarvituselevõtmise asjas.

Haridusmin. Kutseoskuse Osakonnas 1. juunist kuni 1. augustini 1938 registreeritud õppekodude nimekiri.

AMETLIK OSA.

Üheaastase õppeajaga aianduskooli (aianduseriklassi) õppetöö korraldamise määrus.

RT 1938, 74, 674.

Antud Haridusministri poolt 15. augustil 1938.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse §§ 21, 23, 24, 63, 64, 65, 71, 85 ja 87 (SK VI 1938, 1, 6).

§ 1. Üheaastase õppeajaga aianduskool (-eriklass) on keskastme kutsehariduslik õppeasutis ja selle õppetöö kestab 42 õppenädalat aastas, kusjuures kooli õppenõukogul on õigus teoreetilisi õpinguid koondada peamiselt talvekuudele ja õppe- ning tööpraktikat peamiselt suvekuudele.

§ 2. Õppetöö algab jaanuaris ja lõpeb detsembris, kusjuures alguse ja lõpu täpse aja määrab kooli õppenõukogu Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna nõusolekul. Suvise kahepäevase õppetöö vaheaja määrab õppenõukogu. Muud õppetöö vaheajad peetakse vastavalt üldhariduslike õppeasutiste õppetöö vaheaegadele, kusjuures kooli õppenõukogul on õigus üles- tõusmise-, neli- ja võidupühade vaheaegu määrata ka erinevalt, vastavalt õppetöö vajadustele.

§ 3. Õpilaste minimaalarvuks klassikomplektis on 12, normaalaruks 20.

§ 4. Üheaastase õppeajaga aianduskooli võetakse mees- ja naisõpilasi, kes omavad algkooli 6 klassi hariduse ja on vähemalt 16 a. vanad. Seejuures on nõutav aiandus- või põllundusalaline eelpraktika.

Kooli õppenõukogul on õigus kooli võtta erandjuhtudel ka neid, kellel on vähem kui algkooli 6 klassi haridus, katsetega eesti keeles ja matemaatikas algkooli õppekava ulatuses. Samuti on õppenõukogul õigus vastu võtta erandjuhtudel ka 16-aastastest nooremaid.

§ 5. Kui kooli astuda soovijaid on rohkem, kui jätkub ruumi, siis toimub õppenõukogu otsusel vastuvõtmise võistluse teel dokumentide alusel või võistluseksamitega eesti keeles ja matemaatikas, arvesse võttes kooliastuja algharidust ja eelpraktikat.

§ 6. Üheaastase õppeajaga aianduskool (-eriklass) töötab järgneva nädalatunnikava alusel:

Aine nimetus	Teoreetilisi ja õppepraktika tunde klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga
1. Üldaiandus	2	—
2. Köögiviljandusõpetus	2½	1½
3. Puuviljandusõpetus	3	2
4. Iluaiandus ja lillekasvatuse ühes koduümbruse kaunistamisega	3	1
5. Katmikkultuurid	1	½
6. Taimekaitse	½	½
7. Aiamajanduse korrastusõpetus ja arvepidamine seoses talundi üldkorrastusega	3	—
8. Aiasaaduste tehniline ümbertöötamine ja kasutamine	1	1
9. Mesindus	1	1
10. Aiatehnika ühes joonestamisega	2	½
11. Kodulooma- ja linnukasvatuse	2	1
12. Ühistegevus ja ühiskonnateadus	2	—
13. Kasvatuseõpetus	1	—
14. Käsitöö	1	2
15. Riigikaitseõpetus (tütarlastele samal ajal naiskäsitöö)	½	—
16. Klassijuhataja tund	½	—
17. Valitavad ained (kodumajandus, koorilaul, üldhariduslikud ained)	1	—
Kokku õpilase kohta tunde nädalas	27	11

§ 7. Kooli (-eriklassi) õpilased on õppenõukogu määramisel väljaspool tunnikava suvisel aiatööpraktikal kooli õppeaegades.

§ 8. Vähemaid muudatusi § 6 toodud tunnikavas võib teha Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori loal.

§ 9. Klassijuhataja tunni korralduses tuleb käia Kutsehariduslike õppeasutiste klassijuhatajate ülesannete määruse järgi.

§ 10. Õppepraktika tunnid rühmitatud klassiga arvestatakse õpetajale tasu suhtes poolel määral.

§ 11. Üheaastase aianduskooli (-eriklassi) lõpetajaile korraldatakse lõppeksam, milleks määratakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna nõusolekul igal aastal õppenõukogu poolt vähemalt kolm ainet. Eksamikomisjon koosneb koolijuhatajast esimehena ja liikmetena kooli õppejõududest-aineõpetajaist, Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt määratud esindajast ja Põllutöökoja esindajast. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja liikmed-aineõpetajad. Järeleksam võidakse lubada ühes aines.

Eksami õiendanuile antakse kooli lõputunnistus.

§ 12. Üheaastase õppeajaga aianduskooli (aianduseriklassi) lõpetajal on õigus pääseda kaheaastase õppeajaga aianduskooli II klassi katseteta.

§ 13. Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 1939.

Tallinnas, 15. augustil 1938. Nr. 456.

Haridusminister A. Jaakon.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor Joh. Kiivet.

Kaheaastase õppeajaga aianduskooli õppetöö korraldamise määrus.

RT 1938, 70, 660.

Antud Haridusministri poolt 5. augustil 1938.

Alus: Kutschariduslike õppeasutiste seaduse §§ 21, 23, 27, 63, 64, 71, 85, 86, 90, 93 (SK VI 1938, 1, 6).

§ 1. Kaheaastase õppeajaga aianduskool on keskastme kutsehariduslik õppeasutus. Õppetöö koolis kestab aastas 42 õppenädalat, kusjuures kooli õppenõukogu võib teoreetilisi õpinguid koondada talvisele poolaastale, aga mitte lühemale ajale kui 25 õppenädalat.

§ 2. Õppetöö algab septembri- või oktoobrikuus, kusjuures täpse alguse ja lõpu määrab kooli õppenõukogu Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori nõusolekul.

I ja II klassi vahelisel suvel on õpilased aianduse õppe- ja tööpraktikal kooli juures, mis lõpeb kaks nädalat enne õppetöö algust. Õpilasel on õigus saada praktikaaja kestel kaks nädalat puhkust.

Peale II klassi teoreetiliste õpingute lõpetamist on õpilased õppenõukogu määramisel vähemalt 5½ kuud sunduslikul järelpraktikal kas kooli õppeaedes või väljaspool kooli asuvais aiatalundeis ning -ettevõtteis. See praktika arvestatakse õpilase seisukohalt õppetööna.

§ 3. Õpilaste minimaalarv klassikomplektis on 12, normaal arv — 20.

§ 4. Aianduskooli I klassi võetakse mees- ja naisõpilasi, kes omavad algkooli 6 klassi hariduse ja on vähemalt 16 a. vanad. Seejuures on nõutav aiandus- või põllundusalaline eelpraktika.

Kooli õppenõukogul on õigus kooli võtta erandjuhtudel ka neid, kellel on vähem kui algkooli 6 klassi haridus, katsétega eesti keeles ja matemaatikas algkooli õppekava ulatuses. Samuti on õppenõukogul õigus vastu võtta erandjuhtudel ka 16 aastastest nooremaid. Aianduskooli II klassi võetakse vastu 1-a. aianduskooli lõpetanuid eelpraktikata ja 2-a. põllunduskooli lõpetanuid peale 5½ kuiset aiandusliku eelpraktikat.

§ 5. Kui kooli astuda soovijaid on rohkem, kui jätkub ruumi, siis toimub õppenõukogu otsusel vastuvõtmine võistluse teel dokumentide alusel või võistluseksamitega eesti keeles ja matemaatikas, arvesse võttes kooliastuja algharidust ja eelpraktikat.

§ 6. Kaheaastase õppeajaga aianduskooli tunnikava on järgmine:

Aine nimetus	I klassis		II klassis	
	Teoreetiline ja õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga	Teoreetiline ja õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga
1. Üldaiandus	5	—	2	—
2. Kõõgiviljandusõpetus	5	2	—	—
3. Aiatehnika ühes joonestamisega	—	—	4	1
4. Puuviljandusõpetus	2	—	5	2
5. Iluaiandus ja lillekasvatuse ühes koduümbruse kaunistamisega	2	1	1	—
6. Katmikkultuurid	3	1	—	—
7. Taimekaitse	—	—	1	1
8. Aiamaajanduse korrastusõpetus ja arvepidamine seoses talundi üldkorrastusega	1	—	4	1
9. Aiasaaduste tehniline ümbertöötamine ja kasutamine	1	1	1	—
10. Mesindus	1	—	1	2
11. Kodulooma- ja linnukasvatuse	1	1	—	—
12. Ühistegevus ja ühiskonnateadus, eriti aiandusala edendamise organisatsioon, seadused ja määrused	—	—	4	—
13. Kasvatuseõpetus	1	—	1	—
14. Käsitöö aiamaajanduses	—	2	—	2
15. Riigikaitseõpetus (tütarlastel samal ajal naiskäsitöö)	2	—	2	—
16. Klassijuhataja tund	1	—	1	—
17. Valitavad ained (koorilaul, kodumajandus, ajalugu, eesti keel, matemaatika)	3	2	2	1
Õpilase kohta kokku tunde nädalas	28	10	29	9

§ 7. Õpilastel on õppenõukogu määramisel väljaspool tunnikava suvine aiatööpraktika kasvuhooneis ja aedades — ning teistel praktilistel aladel.

§ 8. Vähemaid muudatusi § 6 toodud tunnikava suhtes võib kooli õppenõukogu teha Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori loal.

§ 9. Õppepraktika tunnid rühmades arvestatakse õpetajale tasu suhtes pooler määral.

§ 10. Klassijuhataja tunni korralduses tuleb aianduskoolil käia Kutseharidusliikude õppeasutiste klassijuhatajate ülesannete määruse järgi.

§ 11. Aianduskooli I klassi teoreetiliste õpingute lõpetajaile korraldatakse lõppeksam köögiviljandusõpetuses ja ühes õppenõukogu poolt määratud aines.

§ 12. Aianduskooli II klassi õpilastele korraldatakse õpingute lõpul lõppeksam, milleks määratakse igal aastal kooli õppenõukogu ettepanekul Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt kuni kolm ainet. Eksamikomisjon koosneb koolijuhatajast esimehena ja liikmetena kooli õppejõududest-aineõpetajaist, Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt määratud esindajast, Põllutöoministeeriumi Põllumajanduse Osakonna esindajast ja Põllutöökoja esindajast. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja liikmed-aineõpetajad. Järeleksam võidakse lubada ühes aines.

Eksami õiendanuile antakse ajutine kooli lõputunnistus, mis annab õiguse, kui sellele on kantud eksamikomisjoni vastav märkus, täita aiandusassistendi ülesandeid.

§ 13. Peale § 2 ettenähtud järelpraktika õiendamist ja selle kohta esitatud praktika-aruande vähemalt rahuldavaks tunnustamist kooli õppenõukogu poolt, antakse õpilasele kooli lõputunnistus.

§ 14. Kooli lõputunnistuse omanik, kes on vähemalt kaks aastat töötanud aianduse alal, võib õiendada aedniku-abi kutseeksami. Kooli õppenõukogul on õigus aedniku-abi kutseeksamiks nõutava praktikaajana Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna loal arvestada ka kutsetaotleja enne kooli astumist omandatud praktikat, kui selle kohta esitatakse vastavad tõendused.

Aedniku-abi kutseksam korraldatakse kooli juures igal aastal ühel ajal lõppeksamiga § 12 tähendatud komisjoni ees. Kutseksam võidakse korraldada ka detsembris, kui leidub vähemalt 5 soovijat. Eksam toimub vastava kodukorra järgi.

Aedniku-abi kutse omanikul on õigus end Tööoskusametis õppinud töölisena registreerida.

§ 15. Aedniku-abi kutse omanik, kes on aianduse alal töötanud vähemalt kolm aastat, võib õiendada aedniku kutseeksami. Aedniku kutseksam õiendatakse ühel või mitmel järgmistest aianduse tööala erialadest: 1) puukoolid, 2) puuviljaaianus, 3) köögiviljaaianus, 4) lillekasvatus, 5) ehisaiandus.

Eksam toimub üks kord aastas — detsembrikuus.

Eksamikomisjon koosneb Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna esindajast esimehena ja liikmetena Põllutöoministeeriumi Põllumajanduse Osakonna esindajast, Põllutöökoja esindajast, Kutseaednike Ühingu esindajast ning kahest aianduskooli õppejõust Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna määramisel. Komisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja kaks liiget. Eksamikoha määrab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakond. Avaldised eksamile pääsemiseks tulevad esitada Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnale hiljemalt 1. detsembriks. Eksam toimub vastava kodukorra järgi.

Aedniku kutse omanikul on õigus end Tööoskusametis meistrina registreerida.

§ 16. Kaheaastase aianduskooli lõpetanuil on õigus pääseda nelja-aastase õppeajaga aianduskeskkooli teise klassi katseteta, kolmandasse klassi eksamiga üldhariduslikes õppeaineis.

§ 17. Käesolev määrus jõustub 1. augustil 1938.
Tallinnas, 5. augustil 1938. Nr. 454.

Sotsiaalminister Haridusministri k.t. O. Kask.
Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

Algkooli, keskkooli ja gümnaasiumi õppekava määrus.

RT 1938, 73, 672.

Alus: Avalikkude algkoolide seaduse § 43 (SK VI 1938, 1, 3), Keskkoolide seaduse § 23 (SK VI 1938, 1, 4), Gümnaasiumide seaduse § 23 (SK VI 1938, 1, 5), Eraõppeasutiste seaduse §§ 22 ja 23 (SK VI 1938, 1, 12).

§ 1. Haridusministeeriumi Kooliosakonnale alluvais algkooles, keskkooles ja gümnaasiumides toimub õppetöö õppekavade alusel, mis on kinnitatud Haridusministri poolt

- a) algkoolidele 21. septembril 1937 ja
- b) keskkoolidele ja gümnaasiumidele 19. märtsil 1938.

§ 2. Õppekavades ette nähtud aine ulatuse muutmine või aine käsitlemine mõnes teises klassis, kui see õppekavades ette nähtud, on võimalik ainult HM Kooliosakonna direktori igakordsel loal. Aine läbivõtmise järjekorra ühe klassi piirides otsustab õppenõukogu õpetaja ettepanekul.

§ 3. Eritüübilistele koolidele võib Haridusminister lubada töötada ka käesolevas määruses nimetatud kavast erineva kava alusel.

§ 4. Üksikasjalisi juhatusi selle määruse elluviimiseks annab HM Kooliosakond.

§ 5. Käesolev määrus jõustub 1. augustist 1938. Sellest ajast kaotavad kehtivuse 26. juulil 1928 kinnitatud Algkooli õppekavad, 29. juulil 1930 kinnitatud Keskkooli õppekavad ja 5. juulil 1935 ajutiseks tarvitamiseks kinnitatud Keskkooli õppekavad.

Tallinnas, 16. augustil 1938.

Haridusminister A. Jaakson.
Kooliosakonna direktor V. Alttoa.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1938. a. 25. augusti ringiri nr. 3883 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele ja keskkoolide ning gümnaasiumide juhatajale uute õppekavade tarvituselevõtmise asjas.

1. Progümnaasiumis, reaalkooli ja gümnaasiumi I klassis korraldatakse õppetegevus 1938/39. õppeaastast alates terves ulatuses Haridusministri poolt 19. märtsil 1938. a. kinnitatud õppekavade järgi.

Samade koolide teistes klassides tuleb püüda ajutiste ja uute õppekavade vahel esinevaid erinevusi aineis ja aineulatuses ühtlustada võimalikult 1938/39. õppeaasta lõpuks, s.o. 1939. a. kevadeks.

2. Kui osa aine üleviimisel vanema klassi kursusesse mõne klassi kursus on kergemaks muutunud, siis ei tule ülejäänud aega kasutada mitte klassikursusest etteruttamiseks, vaid õpitud aine süvendamiseks ja kordamiseks või mõne teise aine kohandamiseks uute õppekavadega.

Juhul, kui mõni õppeaine või osa aimest tuleb 1938. a. õppekavade järgi käsitlemisele nooremas klassis, kui see oli ajutiste kavade järgi, ja aine on seetõttu jäänud läbi võtmata, siis tuleb leida aega selle aine käsitlemiseks mõnes vanemas klassis.

3. Progümnaasiumis ja reaalkoolis on suuremate muudatusteta 1938 a. õppekavadega kohandatavad: emakeel, I võõrkeel või riigikeel, II võõrkeel, matemaatika, tervishoid, joonistamine ja joonestamine, käsitöö (tütarl.), võimlemine, laulmine ja usuõpetus. Neis aineis tuleb 1938/39. õppeaasta algul tööd alata 1938. a. õppekavade järgi. Õppekavades esinevad lahkumineked ühtlustatagu õppeaasta kestel.

4. Ajalugu ja kodanikuteadus. Progümnaasiumi II klassis võetakse 1938/39. õppeaastal läbi progümnaasiumi I klassi ja osa II klassi kursust (kuni ärkamisajani) uute õppekavade järgi, progümnaasiumi III klassis — osa I klassi kursust (alates reformatsioonist maal ja linnades) ja II klassi kursust uute kavade järgi, progümnaasiumi IV klassis — progümnaasiumi II klassi kursust uute kavade järgi ja IV klassi kursust (alates valgustusajastuga). Progümnaasiumi V klassis tuleb ainet käsitleda terves ulatuses uute õppekavade V klassi kursuse ulatuses.

1939/40. õppeaastal tuleb progümnaasiumi III klassis osa II klassi kursust (alates ärkamisajaga) ja III klassis kursuse läbivõtmata osa (alates germaani riikide tekkimisega) uute kavade järgi käsitlemisele. Teistes klassides toimub õpetus terves ulatuses uute õppekavade järgi.

Reaalkoolis püütagu kõigis klassides ajaloo käsitlemine 1938/39. õppeaasta kestel kohandada uute õppekavadega.

5. Loodusteadus. Neis progümnaasiumides ja reaalkoolides, kus taimede anatoomiat ja füsioloogiat õpiti eelviimases klassis, jääb see aine 1938/39. õppeaastal ära.

6. Füüsika. Koolides, kus 1937/38. õppeaastal eelviimastes klassides füüsikat ei ole õpetatud, tuleb mõlema klassi kursust käsitlemisele lõppklassis. Selleks suurendatagu seal 1938/39. õppeaastal füüsika tundide arvu teiste ainete arvel.

7. Keemia. Koolides, kus 1937/38. õppeaastal keemiat ei ole õpetatud, tuleb see 1938/39. õppeaastal käsitlemisele lõppklassis.

8. Maateadus. Progümnaasiumi II klassis tuleb sissejuhatav osa kordamisele. Ülejäänud aeg pühendatagu jutustustele maailmajagude avastamisest ja Läänemere ning hõimumaade üksikasjalisemale käsitlemisele. Progümnaasiumi III ja IV klassis kasutatagu osa tunde aine kordamiseks, süvendamiseks ja uute õppekavadega kohandamiseks. Ülejäänud tunnid kasutatagu mõne teise aine kohandamiseks uute õppekavadega. Progümnaasiumi V klassis jääb maateadus 1938/39. õppeaastal ära.

Reaalkoolides, kus maateaduse kursus II klassis juba lõpetatud, jääb maateadus 1938/39. õppeaastal III klassis ära. Teistes klassides kohandatagu õpetus uute õppekavadega 1938/39. õppeaasta kevadeks.

9. Gümnaasiumi II klassis kohandatagu kõik õppeained vastavalt uute õppekavadega 1938/39. õppeaasta lõpuks.

Kooliosakonna direktor V. Alttõa.

Sekretär R. Alas.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnas 1. juunist kuni 1. augustini 1938 registreeritud õppekodude nimekiri.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse (SK VI 1938, 1, 6) § 62.

Jrk. nr.	Perenaise nimi	Õppekodu asukoht, postiaadress ja telefoni nr.
1	Aavik, Aleksandra; õpetaja kodu perenaine	Tallinn, Tõnismägi 16-a—9; Tel.: 479-57
2	Heinaru, Jüga; riigiametniku kodu perenaine	Hageri v., Kelba t.; aadr.: Hageri p.-ag. Kelba pk. 1; Tel.: Hageri 18-b
3	Ivanov, Anisia; äriomaniku kodu perenaine	Narva, Posti 55; Tel.: 119. Suvel: Narva-Jõesuu, Mäe 33
4	Kaarde, Elfriide; õppejõu kodu perenaine	Tartu, Tallinna 20—3
5	Kleitsman, Maria; arsti-õpetaja kodu perenaine	Tartu, Rüütli 19; Tel.: 6-21
6	Kutti, Marta; taluperenaine	Riisipere v., Harjumaal. Saida maakoht Riisipere kaudu; Tel.: 24-a
7	Laidoner, Marie; Sõjavägede Ülemjuhataja kodu perenaine	Viimsi, Harjumaal; Tel.: Piritä 30 ja Sõjaväe 29
8	Laja, Hilda; professori kodu perenaine	Tartu, Gustav Adolphi 70; Tel.: 19-66; Suvel: Elva, aadr.: Tambergi pood, Pastak
9	Laksberg, Julie; taluperenaine	Viljandimaal, Puiatu v., Tünni t.; Tel.: Puiatu 7
10	Rebast, Linda; ametniku kodu perenaine	Viimsi vald, Merivälja
11	Sinka, Ella; arsti kodu perenaine	Tartu, Ülikooli 28-4; Tel.: 89
12	Steinmann, Julie; ajakirjaniku kodu perenaine	Tallinn, Paldiski 1—5; Tel.: 426-96

Tallinnas, 9. augustil 1938, nr. 455.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.
Sekretär A. Pärl.

Vastutav toimetaja Aleksander Kurvits.
Väljaandja: Haridusministeerium.

Riigi Trükikoja trükk
Tallinn, Niine t. 11